

Creat cu pasiune și savoir-faire. Un volum Baroque Books & Arts.

Christine Gräfin von Brühl

Adio, nobili!
sau noblesse oblige

traducere din limba germană de
ONDINE DASCĂLIȚA

(ADRIÏ®

Colecție coordonată de Dana MOROIU

Christine Gräfin von Brühl

OUT OF ADEL

© Aufbau Verlag GmbH & Co. KG, Berlin 2009.

(Published with »Gustav Kiepenheuer«, »Gustav Kiepenheuer« is a trademark of
Aufbau Verlag GmbH & Co. KG.)

© Baroque Books & Arts®, 2014

Imaginea copertei: Andreea FLOREANU, *Across the Universe*,
acrilic și ulei pe pânză, 20 x 20 cm, 2013

Concepție grafică © Baroque Books & Arts®

Redactor: Denise GEORGESCU

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

BRÜHL, CHRISTINE VON

Adio, nobilii! sau noblesse oblige / Christine Gräfin von Brühl;

trad.: Ondine Dascălița. - București: Baroque Books & Arts, 2014

ISBN 978-606-93241-1-0

I. Dascălița, Ondine (trad.)

821.112.2-31=135.1

Tiparul executat de Monitorul Oficial R.A.

Niciun fragment din această lucrare și nicio componentă grafică nu pot fi reproduse
fără acordul scris al deținătorului de copyright, conform Legii Dreptului de Autor.

Pentru Jetti

MĂRITIȘUL EXCLUS

De fapt, nici nu voiam să mă mărit. Nu că m-aș fi opus ideii de la început, în niciun caz, dar cine provine, ca mine, dintr-o familie catolică și nobilă trebuie să facă bine să se mărite cu un nobil catolic, altfel n-o să aibă decât probleme, după cum i se procește. Eu însă nu am găsit omul. Deși am avut de unde să aleg: mi-au fost prezentați în număr mare tineri domni care de care mai potriviți. Am făcut cunoștință, după cum se cuvine, la cursurile de dans cu circuit închis ale aristocrației, am ieșit cu ei, am frecventat aceleași baluri și am participat la excursiile în grup la obiective culturale, firește doar în compania unor persoane de același rang, am studiat cu unii dintre ei la Heidelberg și Göttingen, la aceleași universități încărcate de tradiție, și am mâncat de prânz la aceeași cantină studențească – toate făcând parte din setul de măsuri pe care le ia aristocrația pentru ca urmașii ei să se cunoască din timp, iar mai târziu să stabilească relații de durată, să se căsătorească și să fie fericiți. Cum

altfel ar putea într-o societate democratică, în care aristocrația și monarhia au fost desființate prin lege din 1918, să persiste pe ascuns stările sociale, numele și tradițiile? Dar toate aceste măsuri mie nu mi-au fost de niciun folos. Nu s-a produs nicio scânteie, nu s-a înfiripat nicio relație de durată, nicio logodnă, căsătorie, nimic.

S-ar putea zice însă că, în cazul meu, este vorba de un exemplar de aristocrată din cale-afară de îndărătnic, care nu vrea cu niciun chip să aibă de-a face cu trecutul și persoanele de același rang. Greșit! Există suficiente persoane de sex feminin din familii aristocratice care la sfârșit de săptămână preferă să umble în cizme de cauciuc prin păduri întunecate de brad decât să alerge fericite la vreun bal, care preferă să călărească în loc să danseze și care chiar și la balurile date de propriii părinți poartă pantaloni de călărie pe sub rochie, pentru ca după cină și obligatoriul dans cu domnul lângă care au fost așezate la masă să poată dispărea rapid în grajd. La urma urmei, acolo e poneiul preferat care trebuie hrănit și țesălat, ca să nu mai vorbim de numeroasele animale de casă de care trebuie să te îngrijești. Iar acesta e un lucru mult mai interesant decât conversațiile politicoase și rotitul în ritm de vals pe parchetul din salon.

Dar nici vorbă de așa ceva în privința mea. Încă de copil mi-am dorit să pot dansa foarte bine. Îmi amintesc exact cum la treisprezece-paisprezece ani, cu mult timp înainte de a fi invitată la primul bal, am rugat-o cu insistență pe iubita Fräulein, institutoarea mea, să mă învețe să dansez vals. Se apropia ora de culcare, eram deja în cămașă de noapte și desculță. Încăperea în care exersam era cufundată în lumina amurgului. Picioarele mi-au înghețat destul

de repede, iar fără pantofii cu talpă de piele, nu izbuteam să mă rotesc, dar ardeam de entuziasm și adormeam cu dorința aprinsă în inimă ca mai târziu, la baluri, să fiu invitată la dans mai des decât toate celelalte fete, fiindcă dansam cel mai bine dintre toate.

Mergeam, așadar, deseori la bal și nu am purtat niciodată pantaloni de călărie pe sub rochie deși îmi place la fel de mult să călăresc. Am urmat ore de balet, am învățat să cânt la pian, am mers chiar la vânătoare cu unchi, veri, prieteni și chiar și cu tata, am stat cuminte ore întregi în șa și am asistat plină de curaj, în pofida dragostei mari pentru animale, la momentul în care vânatul era eviscerat. La bacalaureat am ales istoria în locul geografiei, dând dovadă de interes pentru tradiție și trecut, și nu m-am dezis niciodată de numele mai puțin obișnuit pe care îl purtam. M-am comportat în conformitate cu educația severă și consecventă primită de la părinți, fiind un copil cuminte și ascultător.

Și în privința ierarhiilor m-am purtat mereu corect, arătându-le respectul cuvenit celor mai în vârstă, mai ales reprezentanților de sex masculin din familie, ceea ce contează foarte mult printre aristocrați, căci la ei cei mai în vârstă se află din start deasupra celor mai tineri, iar bărbații le sunt din principiu superiori femeilor. Așa se face că ani la rândul am fost ferm convinsă că bărbații sunt mai inteligenți decât femeile. Priveam cu încredere în sus spre ei și le ascultam cu luare-aminte cuvântările. Am avut și continui să am printre cei de același rang o mulțime de prieteni, dar n-am vrut cu niciun chip să mă mărit cu vreunul din ei, fiindcă în sinea mea am nutrit romantica idee că mai întâi trebuia să mă îndrăgostesc. Ba eram chiar

de părere că dragostea ar trebui să fie unicul motiv pentru care să-ți unești viața cu un bărbat.

Ceea ce-i o prostie, știu. Doar un aristocrat învață încă din copilărie că dragostea și căsătoria nu au nimic de-a face una cu alta. Că dragostea este doar o vremelnică stare de exaltare, ce nu trebuie defel să ducă la decizii, mai ales când acestea se referă la o instituție atât de durabilă precum căsnicia, căci mai degrabă te împinge direct în prăpastie. În piesa lui Friedrich Schiller *Intrigă și iubire*, ea se sfârșește, așa cum autorul ne prezintă convingător și cum îngrozită am aflat din lecturile obligatorii, chiar cu moartea protagoniștilor care, incapabili să înfrângă barierele sociale, apelează la paharul cu otravă.

De aceea în familiile aristocrate hotărârile matrimoniale se iau în general la masa verde. Se caută partenerul potrivit în Almanahul Gotha, registrul în care sunt trecuți toți nobilii, și după ce părinții sau bunicii se învoiesc, cei doi sunt prezentați unul altuia. Căci trebuie să se găsească doar cei cu adevărat potriviți. Lucrul acesta are avantajele lui certe. Astfel se poate evita situația lesne de imaginat, având în vedere complicatele legături de familie dintre aristocrați, de a te îndrăgosti de vreo rudă.

De asemenea dispare riscul să-ți găsești, Doamne ferește, vreun partener de altă confesiune decât a ta. Nici acest lucru nu e bine văzut. Fiecare familie nobilă este legată în mod tradițional și indestructibil de una din cele două mari confesiuni creștine ale Occidentului, cea catolică ori cea protestantă. Legătura dintre membrii unei familii și confesiunea acesteia nu trebuie nicidecum desfăcută. Dacă se încheie vreo căsătorie mixtă, urmașii vor

fi educați în credința catolică. Or, aceasta poate duce la nenumărate conflicte.

Nu în cele din urmă, cu ajutorul Almanahului Gotha pot fi evitate mezalianțele, căsătoriile sub rang, cum ar veni: când o contesă se mărită cu un baron ori o prințesă „doar” cu un conte. Toate aceste lucruri se mai petrec când și când, dar nu sunt de dorit și se iau toate măsurile pentru a le împiedica. Nimic nu-i mai presus ca o căsătorie aranjată, cum obișnuia să spună bunica mea. Și nici la dragoste nu trebuie să renunți în mod obligatoriu. În condiții bune, aceasta apare mai devreme sau mai târziu de la sine, ca un soi de apendice folositor.

Eu însă credeam cu tot dinadinsul în dragostea la prima vedere, iar când aceasta nu s-a ivit, am hotărât să las chestiunea măritişului deoparte. La urma urmei, există în familiile aristocrate o mulțime de sarcini menite să ofere împlinirea dorită mătușilor nemăritate. Într-un grup social în care copiii se nasc pe bandă rulantă ajutoarele din cadrul familiei sunt oricând și oriunde bine venite. Greu de imaginat câți ani poate să petreacă o aristocrată „hucinând”, cum atât de frumos se spune, copiii familiei. Căci principiul de funcționare a unei familii mari este cel al repartizării sarcinilor zilnice la cât mai multe persoane.

Mai târziu, când oasele s-au șubrezit de la atâta legănat de copii, iar vederea a slăbit de la atâtea teme controlate, preaiubitele mătuși preiau sarcinile celor care îngrijesc bunicii, vreun tată sau vreo mamă aflată pe „patul de suferință”. Și în acest fel își scutesc frații ori verișorii de o mulțime de treburi. Nu în ultimul rând există mereu speranța (și plăcuta datorie) de-a oferi la

bătrânețe consolare unuia sau altuia din văduvii familiei. Aristocrații dezaprobă, ce-i drept, divorțul: nu te cununi decât o dată în viață și respectă legământul făcut! Dar consideră întru totul oportun un al doilea mariaj dacă soția se stinge prematur din viață. Mai ales în cazul în care la mijloc mai sunt și câțiva copii din prima căsătorie care trebuie crescuți. Apoi există și frumoasa tradiție în familiile aristocrate ca doamnele rămase singure să se retragă la o mănăstire.

Și la urma urmei se mai profilează și ceva ca activitatea profesională. Recunoc că în familiile aristocrate e un lucru destul de neobișnuit ca femeile să câștige bani muncind. Asta miroase a ceva foarte modern precum emanciparea, iar asemenea lucruri le lăsăm mai bine în seama burgheziei. Chiar și obținerea unei diplome care ți-ar permite mai târziu exercitarea unei profesii nu face parte din planurile de viață ale unei aristocrate. S-ar putea chiar spune că viața profesională pentru femeile din aceste cercuri e considerată mai degrabă ca un soi de pedeapsă. Un post fix, cu salariu regulat, declarații de impozite, ba chiar și cu zile de concediu de odihnă, această îngrozitoare invenție mic-burgheză, este resimțit ca o umilință, pe care o depășești zicându-ți că este vorba de o situație trecătoare. Dacă prin cine știe ce întâmplare ajunge atât de jos încât să accepte o slujbă cu contract ferm, o aristocrată se va comporta cu maximă discreție, va face tot ce i se cere la locul de muncă, dar nu va lupta nici pentru carieră și nici pentru posibilități mai mari de câștig, iar în secret va aștepta ca o căsătorie și viața intensă de familie presupusă de aceasta s-o elibereze din iobăgia condiției de angajat.

Pentru mine însă, perspectiva unei activități profesionale era cât se poate de bine venită. Mi-am luat bacalaureatul, am studiat limbi străine, ba m-am hotărât chiar să scriu o lucrare de doctorat, cu intenția, *horribile dictu*, de a câștiga bani de pe urma calificărilor mele.

Cu cât înaintam în vârstă și eram tot mai necăsătorită, am devenit tot mai convinsă de faptul că aparțin, ce-i drept, nobilimii, dar că sistemul nu mi se potrivește defel. Fusesem vârată într-un costum care nu-mi venea deloc bine. Mereu m-am simțit ca o străină în acele cercuri. Nu-mi găseam nicăieri locul. Dar nici în așa-zisele cercuri burgheze nu-mi era mai bine. De cum îmi rosteam numele de familie mă trezeam confruntată cu un val de ironii și de prejudecăți. Evitam tot mai mult contactul cu alți aristocrați, am devenit suspicioasă și nesigură. Iar în capul meu s-a conturat următoarea teorie: pentru mine nu exista bărbatul potrivit – cu sau fără dragoste. Nu putea, pur și simplu, să existe. Lucrul acesta era ușor de explicat. Dacă mă măritam cu un aristocrat, îmi ziceam eu, aveam să mor în scurt timp de plictiseală, iar dacă mă măritam cu un burghez, era posibil să mă ia doar pentru numele meu. Și chiar dacă aș fi găsit un nobil care nu mai lua în serios „casta” sau „tagma”, cum le place nobililor să vorbească despre lumea lor, care nu punea preț pe inelul cu sigiliu, pe loden și studierea Almanahului Gotha, oare ceea ce ne-ar fi unit nu ar fi fost tocmai originea noastră comună, blestemata de aristocrație? Orice ai face, oricum ai trăi, o aristocrată nu poate să scape de originile ei: Stai, șezi, la loc!

În fond e vorba aici și de un mare noroc, iar în cazul burghezilor lucrurile nu stau deloc altfel. Omul este

propria sa biografie, iar biografia sa îl face pe om unic. Fiecare are propria lui poveste, propriul lui trecut. Iar aceasta nu se reduce la anumite acțiuni, ținte sau hotărâri, ci este dictată de factori predestinați și imuabili. Dar ce te faci când nu poți cu niciun chip să fii ceea ce trebuie să fii?